

Мария Налбантова

A Good Deal, 2021; видео документация на сайт-специфична инсталация, 2'47", цветна, стерео звук; сапун, вода, пигменти
UniCredit Studio, София, България; камера: Господин Господинов-Гели
музика: Антони Райжеков; фотограф: Дориян Тодоров

„В моята артистична практика изследвам темата за хигиената, която се простира отвъд тялото и обитава териториите на новешката ум. Освен това се стремя да изградя спекулативна реалност, в която природата и изкуственото се преплитат, поставяйки на преден план критични социални, политически и екологични проблеми. Много често работя с намерени предмети и всички следи от времето, които те носят.“

A Good Deal е инсталация за определено място (site-specific), използваща техниката „сапунена живопис“, която е създадена от художничката Мария Налбантова за пространството на УниКредит Студио.

Къде е мястото на твореца в пазарната икономика днес? Какви са възможните условия за договаряне на изкуство? В контекста на съвременното изкуство какво означава добра сделка? Това са някои от въпросите, които се поставят с произведението "A Good Deal".

Огледаната стена в УниКредит Студио е превърната в „платно“, върху което художничката рисува с разтопен сапун, гъби за измиване и вода. Нанесеният сапун е насочен, като на места образува застинали мехурчета от пяна над множество пластове. През седми пролуки и няколко пукнатини можем да видим огледалния си образ, който става част от картината. Звукът от теглене на пари от банкоматите в съседното помещение естествено се превръща в звуковата среда на инсталацията.

Срещу какво се бунтувате и как според вас младите творци могат да променят статуквото?
Изкуството е мощен език, където смисълът може да бъде оспорван, различни форми на потисничество обсъждани и традиционните граници и йерархии преосмислени. В моята артистична практика се занимавам със социално-политически и екологични проблеми, много често гледайки през перспективата на моралната хигиена. Бунтът е срещу посредствеността, корупцията и злоупотребата с власт. Това ни кара да се замислим за личната си отговорност. Младите художници играят важна роля в преоценката на настоящите структури. Ние всички участваме в промяната или не-промяната на статуквото.

Защо изглежда, че младите художници в България като цяло не ангажират своята художествена практика с политически и социални дискурси?

Изглежда е свързано с близкото минало. Сякаш има наследен страх от тоталитарния режим, който намалява възможността за свобода на словото и насърчава мълчанието. Ако вземем предвид, че младите художници са до 35 години, значи много млади художници са родени след промените. Все пак има известни спомен от времето, когато доверието е било в дефицит и политическата критика е била строго наказуема. Всичко това отразява оставянето на видими следи в настоящето и се проявява в някои неясноти в образователната система, липса на информация, липса на критика, липса на определен период в музей за история, политически и социални проблеми.

www.marianalbantova.com

Правдолюб Иванов

Черни балони, 2013; 1’09”, HD видео, стерео звук

„Произведението „Черни балони“ е базирано на кратко видео, заснето по време на една от ежедневните мирни антиправителствени демонстрации през лятото на 2013 г. в София. В този ден един от протестиращите донесе стотици черни балони и ги раздава на хората. Те ги пукат и по-късно, минавайки край сградата на парламента, синьо оградена и блокирана от полицията, започват да хвърлят балоните си в охраняваната зона. Скоростта на филма е намалена и това се отразява най-вече на записания шум, тъй като полицията са били неподвижни. Не са добавени допълнителни ефекти към звука, който изглежда почти толкова зловещ, колкото демонстрацията на държавна власт.“ (текст на Сандра Науман)

Във вашите творби винаги има фантастично чувство за хумор, поезия и критика. Какъв е потенциалът на хумора и иронията да предизвикат промяна в мисленето на публиката?

Хуморът, иронията и работата с абсурдизма са специфични за всеки автор и трябва да са присъщи на него/нея не защото тя/той иска/искат да постигне/постигнат някакви цели с тях. Поне при мен е така. Може би

публиката по-лесно приема нещата с ирония и хумор, но оттам нататък за всеки зрител е индивидуално.

Мислите ли, че има бунтарска вълна в българската арт сцена?
Е, това е труден въпрос. Мисля, че не е нито бунтарска, нито вълна. Това са много силни думи. И двете изискват твърде много усилия за мъззеливи хора като нас. :-)

Чувствате ли се или смятате ли се за част от бунтовна вълна или група и срещу какво се бунтувате?

Не. Както казах, „бунтарска“ и „вълна“ са твърде силни думи. Политическите или социалните събития често са отправна точка за моите проекти, но винаги искам да отида отвъд спецификата и директните политически препратки към тези събития. Въпреки политическите събития, иронията и абсурдите, които използвам, не смятам, че творбите ми са бунтарски, политически или естетически. Създавам ги като опит да си обясня този луд свят.

www.pravdo.com

Станислав Беловски

No more heroes any more, 2022; дигитален колаж / Стенсил видео документация, 0’21”, стерео звук

„Путин държи собственото си мъртво тяло в първите дни на военната инвазия на Русия в Украйна. Мислех, че това ще е краят на Путин, неговото политическо самоубийство. Търсенето на подходящи образи за прилагане на тази идея в колаж съвпадна с годишнината на Пиер Паоло Пазолини (филмов режисьор, чиято работа избрах да презразявам, до известна степен провокиран от злоупотребата с термина „фашизъм“ от сегашната руска пропаганда). И така, когато попаднах на изображението на стенописа на Ърнест Пиньон-Ърнест, посветен на мрачната смърт на Пазолини, веднага ми хрумна: това е! Разположил съм работата си на две стени в София. Единият стенсил беше съборен за 20 часа, другият, върху бившата нотариална къща, все още е там.“

Бунтар ли сте?

Ще бъда ли все още такъв, ако се съглася? Като артист избирам да остана независим, извън системата, доколкото е възможно. Следвам собствената си артистична програма и това също е форма на бунт.

Станяхте много популярен в България и в чужбина със смелите си политически колажи в публичните пространства. Те често не оцеляват и ден, как се чувствате за това?

Обикновено излагам творбите си в галерии. Когато излизам на улицата, това е, защото искам да споделя послание с хората, които трудно биха слушали артисти и които не биха дошли на моето шоу. Искам да провокирам критично мислене и дебат с тези шаблони „в лицето“ по улиците. Забелязах, че хората, които вандализират или свалят произведенията ми, най-често са политически активисти. Как ме кара да се чувствам това? Разбира се, не съм доволен, защото сам си плащам стенсилите, но техните намеси всъщност разкриват напрежението в нашето общество; и показването на тези напрежения е по-важно за мен от „правилното“ показване на моите творби в публичното пространство.

Получавали ли сте някога заплаха заради творбите си?

Никой не ми е предложил шоколад за работата ми, ахаха. Има някои жалки десни момчета, които ми пишат директни съобщения в Instagram и Facebook, и няколко обидени графити артисти, които правят забележки да не влизам в „стените им“, но нищо сериозно. Веднъж почти ме арестуваха, въпреки че шаблоните ми не причиняват трайни щети на публичната собственост.

https://www.instagram.com/sbelovski/

Destructive Creation

В крак с времето, 2011; акция в публично пространство; видео/фото документация, 0’13”, стерео звук

Destructive Creation е арт колектив от анонимни улични артисти, който вероятно е създаден през 2011 г., когато първият им проект „Камили“ стана реалност. Нарисуваните камили се намират зад Паметника на съветската армия в София, България. Оттогава те са реализирали повече от 100 проекта в публичното пространство. Те наричат проектите си "акции", които включват графити, обекти, временно трансформирани обществени пространства. Често на границата на закона, тези намеси в публичното пространство оставят силна следа. Може би Destructive Creation е един от най-смелите активистки колективи в България.

Легендарната група анонимни художници-активисти рисува един от релефите на Паметника на Съветската армия, превръщайки съветските войници в популярни герои в американските комикси - Капитан Планета, Супермен, Жокера и емблематични фигури на американската масова култура като Роналд (символът на Мақдоналдс) и Дядо Коледа. Под композицията авторите поставят надпис „В крак с времето“, който дава името на акцията.

„Намерението на авторите е да превърнат героите на една политическа система в символи на друга, коментирайки начина, по който се променя отношението на управляващите към „силните на деня“. Незаконната операция за една нощ беше посрещната по различни начини от обществеността, от възмущение и похвала до отхвърляне и обвинения във вандализъм. Акцията на младежите отново предизвика дебат „за“ и „против“ оставяно на Паметника на Съветската армия. Според тях той трябва да остане, за да съхрани паметта за миналото, въпреки че за тяхното поколение този паметник вече е придобил друго значение и присъствие в градската среда – като място за градска младежка култура.“ (Галина Димитрова-Димова, 2020 г.)

Когато започвахте с действията си, очаквахте ли да достигнете такава популярност?

Започнахме след гимназията. Тогава бяхме една компания, току що завършили различни специалности изкуства и това беше начин да практикуваме ;)

Очаквахме нещата, които правим да получат внимание. Такава беше целта. За това и искахме от самото начало да сме анонимни - и за да няма проблеми кой колко е направил за реализацията на дадена идея, и за да може интересът да е насочен основно към направеното, а не към нас. Обратният ефект на популярността е, че е демотивираша мисълта, че ако следващото нещо, което направим, не е толкова яко колкото предишното, може да изглежда, че се излагаш или че предния път се е получило по случайност. Това е и причината съставът ни да се е променял много пъти през годините.

Каква е разликата между проектите, по които работите сега и преди 10 години?

Самите времена са много различни и ние, и аудиторията ни, и обществото ни порастват. Порастват и проблемите. Ако допреди акцията ни с паметника такива прояви не беше имало от 90-те, то след акцията ни паметникът беше боядисван ежегодно едва ли не. С превръщането на полицейската будка в беседа се ориентирахме и към поправяне на градската среда. Това, което не се е променило, е принципа, по който работим - правим неща, които ни кефят - така и да не получат внимание, не съжаляваме и не сме разочаровани.

До каква степен анонимността е изявление или е средство за защита?

И двете. Искаме да са известни нещата, които правим, не ние, а и не искаме да имаме проблеми, ако някой е засегнат лично от някоя акция, не искаме да ни глобаят и обвиняват, и т. н. **Вие сте един от най-известните артистични колективи, работещи в публични пространства, можете ли да си представите вашите проекти, изложени в галерия тип бял куб?**
Би било страшно!

www.destructivecreation.com

www.structura.gallery

Национален фонд „Култура“

Изложбата се осъществява с финансовата погкрена

на Национален фонд „Култура“ по програма „Създаване“ 2023 г.

The exhibition is realized with the financial support of the National Culture Fund, program „CREATION“ 2023.

ПРЕНОСИМ МУЗЕЙ ЗА НЕПОКОРНО ИЗКУСТВО: **W(E) A(RE) R(EBELLIOUS)**

ПРОЕКТ НА АНТОНИ РАЙЖЕКОВ 2019-2024

Изложбата “W(e) A(re) R(ebellious)”

представя 15 утвърдени и млади български художници с „бунтарска“ артистична практика и избрани техни произведения, създадени през XXI-ви век. Творбите са изложени в модифициран стар телефон от 40-те години на миналия век, оборудван с монитор, сензор за движение и мини-компютър, създаден от Антони Райжеков. Интерактивният аудио-визуален обект-контейнер съдържа видеа и видеодокументация на пърформанси на участниците в изложбата. Обектът функционира като „преносим музей за непокорно изкуство“, като същевременно е придружен от 15 дигитални принта на видеокадри/снимки от творбите на участниците.

Проектът започва през 2019 г. под формата на „изложба-в-книга“. Тя е резултат от участието на Антони Райжеков в творческата резиденция „Академия Халияни“ в Австрия, организирана от медийния фестивал Schmiede с тема „WAR“.

Първоначално проектът-публикация включва кратки интервюта и биография, видео кадри и фотографии на избраните произведения. Селекцията е базирана на смелостта на художниците да коментират важни въпроси от нашето съвремие по необикновен и иновативен творчески начин, превръщайки се в изразители на динамичната трансформация на българското общество.

Проектът „W(e) A(re) R(ebellious)“ обръща класическия процес на организиране на изложба и последващото публикуване на каталог, като първо създава каталог, който беше издаден в съвместната книга UnselBook: WAR (2020). Въз основа на тази публикация Райжеков създава интерактивния мултимедиен обект „преносим музей за непокорно изкуство“, който да представя художниците във физическо галерийно пространство, използвайки съвременните средства на новите медии. Изложбата едновременно архивира и експонира 4 поколения български автори в интерактивен мултимедиен обект, който допринася допълнително за ангажираността на публиката като активен участник в изложбата. Проектът е едновременно артистично и кураторско начинание, опитвай се да оцени плавността на трансгресивните художествени практики от гледна точка на Източна Европа и медийното изкуство, като интегрира ключови произведения на изкуството от няколко поколения съвременни български автори.

В рамките на изложбата представяме едно различно, смело, поетично, изобретателно и информирано лице на България чрез артистичните практики и интервюта на 15-те избрани артисти/колективи. Проектът изследва една спекулативна реалност, в която процесите в Източна Европа всъщност са ранно предупреждение за възможните заплахи за демократичното общество, които могат да достигнат Западна Европа. Могат ли западните общества да се получат от Източна Европа и какво могат да научат?

www.rayzhekov.com

ул. Кузман Шанкарев 9, София 1000

9, Kuzman Shapkarev Str., Sofia 1000

23 януари – 17 февруари 2024

January 23 – February 17, 2024

Ала Георгиева

Български сувенири, 2006; видео анимация, 1’

“Тя е една от инициаторките и основателките на първата българска група художнички „8-ми март“, която се опита в изложбите си да провокира дискусии относно пол и феминистки въпроси. В своите фото-инсталации, видео и обекти, художничката смесва визуални елементи, характерни за „новите“ балкански субкултурни движения и естетизма и елитарността на високото изкуство. Тя използва езика на рекламата, често използва гротеска, фарс и пародия, за да направи дисекция на всекидневния абсурд в съвременното българско общество в преход.“

Илиана Неждова, p-наgadoxa, #19,2007

Какво е бунтарска артистична практика?

Бунтарският артистичен жест винаги противоречи на общоприетите норми. Неговата задача е да насочи вниманието на публиката към проблемите в обществото и да го насърши да ги решава. Важна част от бунтарската практика е максималното хиперболизиране на проблема, довеждането му до крайност, изостряне и поставяне на ръба на възприетиято.

В контекста на настоящата война в Украйна, как изкуството може да помогне?
Изкуството трябва да поддържа и защитава ценностите на цивилизацията срещу варварството на всяка война. Изкуството може да помогне, като посочи злато във всяка негова проява, да очертае /визуализира/ неговата антихуманна същност. Всеки артист използва свой собствен визуален език за тази цел.

Вие сте важен автор в съвременната българска сцена. Какво трябваше да преодолеете във вашата кариера?
През по-голямата част от кариерата си се доверявах на интуицията си за всичко, което ме заволяваше и се опитвах да го отразя в изкуството си с различни художествени средства. Фаталистка съм и смятам, че няма случайни неща. Всичко, с което съм се сблъскала в живота си, след това се е превърнало в произведение на изкуството. От случайни намерени или закупени предмети развивам моите различни колекции, които от своя страна прераснаха в малки частни музеи.

www.alageorgieva.blogspot.com

14/2024

STRUСТУРА DAЕЛАВ FOUNDATION

STRUСТУРА DAЕЛАВ FOUNDATION

Антон Терзиев

Happy New Order, 2006/2006; пърформанс с Катя Дамянова и в сътрудничество с група УЛТРАФУТУРО; видеодокументация на пърформанс, 40’00”, стерео звук, (фрагмент, 4’50”); София, България

„Вълновете винаги е идвало при мен по един от двата начина: или ми се случва, или си го представям. Всяка интерпретация на моето изкуство има фината гарнитура на поп културата, взета от филми и книги. Всяко произведение има сюжет и мета-текст, без да е прекалено шумно – мисля, че доброто изкуство шепне, но никога не крещи. Винаги се стремя да оставам у публиката усещането за отворен край. Заглавното винаги е най-трудната част и понякога се измъквам, цитирайки книги, филми или песни. Кариерата ми на художник е силно преплетена с тази, която имам като писател. Идете ми оживяват под формата на картини или предмети на изкуството.“

Нова година е. България влиза в Европейския съюз. В полунощ на 31 декември 2006 г. Катя Дамянова, член на група УЛТРАФУТУРО, написва думите „Happy New Order“ (Честит нов ред) на гърба на Антон Терзиев. Катя пише буквите с горещ поаяник, докато Антон седи пред телевизора. Междувременно по телевизията се излъчват изказвания на водещи български политици и чужди ВИП персони. Всичко е свързано с визането ни в Европейския съюз. Духът е приповиангнат. Гърмат фойерверки, лее се шампанско; нацията празнува! Християнското семейство на обединена Европа приема своите блудни синове! Happy New Order!

Смятате ли себе си и своята артистична практика за „бунтарски“?

Казването на истината винаги е било против статуквото, независимо от възрастта. Днес обаче според мен е по-трудно от всякога бунтът да бъде дефиниран като жест, не само защото почти всички претендират за авторство над този етикет, но и защото каналите, медияте и възможностите за влияние и използване на индивидуалната истина, респективно бунт, са неизброими и в конфликт. Трудно е да се открои автентичен глас в този шумен фон и още повече, да се събере кредит на доверие. А ако се случи, тогава това е основателна причина за съмнение. Пазарът има механизми да присвои и обезсмисли всяка критика и несъгласие, затова

www.robotev.com

schmiede

photosynthesis

www.photosynthesis.bg

Проектът е реализиран с погкрепата на Фондация ДААЛАБ, Галерия Структура, РОБОТЕВ и медийния фестивал Шмиде, Австрия. Изображенията в изложбата са отпечатани с помощта на Фотосинтезис. Специални благодарности на Тохомир Спонойв, Мартин Морер, Леоо Попов и Мария Василева.

www.structura.gallery
София 2022

Съставители: Антони Райжеков
Автори: Антони Райжеков, художниците
Редактор: Мария Василева
Дизайн: Калина Димитрова
Печат: illusion&leoprint
Издание: Галерия Структура
ул. Кузман Шанкарев 9, София 1000

Всички права запазени, 2024

